16de JAARGANG — CURAÇAO DEN 25sten NOVEMBER 1899. — No 830

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 24 November.

ROOFOORLOG.

———o———

Alles wijst erop, dat Engeland tot het uiterste zal gaan en Transvaal met geweld tot onderwerping wil dwingen.

Tot *onderwerping*. Want dat de Londensche regeering alleen het zwaard trekt, om geschonden of miskende rechten te doen eerbiedigen, gelooft natuurlijk niemand. De oorlog, welke aan de Zuid-Afrikaansche Republiek wordt opgedrongen is een oorlog om *bezit*. De rijke mijnen van Transvaal zijn het doel, gelijk de annexatie van de „parel der Antillen" het doel was der Amerikanen, toen zij de „verdrukte" Cubanen „te hulp kwamen" tegen Spanje. (*Zie: Buitenland.*)

Maar wekte het optreden der Yankees weerzin, nóg stuitender is de aanslag op een vrij volk, waartoe Groot-Brittannië besloten is.

De Engelschen hebben de Boeren opgejaagd en opgedrongen; zij hebben allerlei concessies afgedwongen; zij hebben op arglistige wijze gepoogd deze republikeinen van oud-Hollandschen stam te brengen onder hun juk. Ook voor geweld zijn zij niet teruggedeinsd, en de rooverstactiek van Jameson scheen hun een zeer geoorloofde manier, om hunne plannen te volvoeren.

Maar nu al die pogingen zijn mislukt, is het masker afgeworpen. Albion bracht een talrijk leger bijeen om den strooptocht van begin 1896 voort te zetten en te wreken. Geen dokter voert nu het opperbevel, maar een generaal. En die generaal heeft Maxims te zijner beschikking. Die generaal doet zijn soldaten vuren met kogels welke zich uitzetten in het vleesch. Die generaal zal, als hij kan, zonder genade een slachting doen aanrichten onder een volk, dat niets anders vraagt, dan vrij en onafhankelijk te leven.

Het is afschuwelijk.

Elke oorlog wekt afgrijzen. De ontzettende rampen, welke hij veroorzaakt, de vreeselijke wonden, welke hij slaat, stempelen hem tot een der grootste geesels, die het menschdom kunnen treffen. Maar er is nog onderscheid, er is nog een verschil van graad. Soms schijnt hij een *bijna* noodzakelijk kwaad.

Deze oorlog echter, deze strijd van het rijke Albion tegen de kleine, althans klein bevolkte Boeren-republiek, moet zelfs het onverschilligste gemoed treffen door zijn cynisme.

Het is waarlijk geen onjuist gekozen beeld, dat door de Boeren wordt gebruikt: Achab begeert den wijnberg van Naboth!

De Engelsche staatkunde vertoont zich hier in al haar perfidie. Zij was schier nooit anders dan perfide. Trouweloosheid en misbruik van macht vormen haar traditie.

Natuurlijk, er waren uitzonderingen. Een man als Gladstone moest deze politiek meer dan eens tegen de borst stuiten. Maar in Chamberlain doet zij zich thans gelden in volle kracht. Deze koopman-staatsman verpersoonlijkt op "waardige wijze" het streven en begeeren — het *begeeren* vooral — van John Bull.

Het „Nederlandsche Dagblad" gaf onlangs een beknopt, maar zeer veelzeggend overzicht van Engelands gedragingen gedurende de laatste eeuwen. Het blad deed slechts hier en daar een greep uit de wereldgeschiedenis, releveerde slechts enkele, door niemand te betwisten feiten, om de Britsche staatkunde in 't juiste licht te stellen.

Maar hoe welsprekend zijn die weinige gegevens!

Citeeren wij het Amsterdamsche orgaan:

De gebeurtenissen in Zuid-Afrika geven ons aanleiding enkele blikken te werpen op de Engelsche politiek, en op de onoprechtheid, van welke zij zoo vaak heeft getuigd. Breekt de oorlog uit, dan weet iedereen, dat het Engeland, om de goudmijnen te doen is, en dan zou het de eerste maal niet zijn, dat Engeland om zuiver materieele handelsbelangen, zonder behoorlijke rechtsgronden, een oorlog begon. Denken wij slechts aan den zoogenaamden opium-oorlog van Engeland en later ook Frankrijk tegen China, waarin de Fransche generaal Cousin de Montauban zijn titel verwierf van graaf van Palikao. Bezorgd over de gevaarlijke werking van de opium, verbood de Chineesche regeering in 1836 den opiumhandel, maar Engeland leed daardoor zeer groote schade, en het einde was, dat het voortbestaan van den opium-handel met de wapenen werd afgedwongen.

De diepe onzedelijkheid, zegt Weber, van een Christenvolk had de overwinning behaald op de deugd van een heidenvolk en de Chineezen moesten hunne aanvankelijke weigering, om den opiumhandel toe te laten, boeten met den afstand van het eiland Hong-Kong en een oorlogsschatting van 21 millioen dollars. Ofschoon de Nederlanders bij Quatrebras en de Pruisen bij Waterloo het Engelsche leger hadden gered en het Congres van Weenen, Nederland en België reeds had vereenigd, beschouwden de Engelschen in 1815 België als veroverd land. Voor den afstand van België aan Noord-Nederland lieten zij zich betalen met den afstand van de Kaap en andere koloniën, maar toen naderhand, vooral door Engelsche intriges, België zich weer losscheurde, dachten de Engelschen er niet aan, die koloniën weer terug te geven.

In den zeeslag bij Bevezier (1690) lieten de Engelschen hunne bondgenooten de Nederlanders in den steek. Zij hoopten, dat, als de Franschen en de Nederlanders elkander hadden vernield, zij onbetwist meesters zouden zijn van de zee, en alleen het beleid van Evertsen verijdelde dat plan.

Gedurende den Spaanschen successie-oorlog werd Gibraltar door de vereenigde Nederlanders en Engelschen veroverd. De Nederlandsche troepen hadden het grootste aandeel in de overwinning, maar Engeland behield de vesting voor zich alleen.

. . . .

In 1807 hebben de Engelschen in vollen vrede Kopenhagen gebombardeerd, de geheele Deensche vloot weggevoerd en het arsenaal geplunderd. En dat alleen, omdat zij bevreesd waren, dat Napoleon anders met behulp der Deensche vloot de Sond zou sluiten. De zee-oorlogen tusschen Nederland en Engeland waren feitelijk economische oorlogen, ontstaan door de jaloezie van Engeland op den bloei van Nederlands handel, scheepvaart en visscherij, en die naijver in Engeland loopt als een roode draad door de geheele Nederlandsche geschiedenis. Cromwell's akte van navigatie is de grondslag geweest van Engelands grootheid en macht, maar die akte was niet dan een maatregel van bescherming. Langs den weg der vrije concurrentie zag Engeland geen kans met Nederland mede te dingen en toen heeft het eigen welvaart gebouwd op Nederlands nadeel.

In Engelsch-Indië was de Engelsche politiek een politiek van onrecht en geweld. Wie daarvan overtuigd wil wezen, leze eens de geschiedenis der processen tegen de gouverneurs Clive en Hastings.

En dan de onderdrukking van Ierland!

Wat is, sedert de dagen van Crom-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

———o——— (27)

Entre tantoe esai no a juda. Un tabata keré, koe toch el a haja basta corona pa un repiticion; tin dams tabata canta su alabanza. Un otro tabata haci observacion pa no larga tempoe di ijs pasa, ma di sigura cooperacion di Eichstett pa carnabal, un tercero tabata kier, koe cerca un partida nobo lo é haja animo pa haci un pregunta significativo, koe a keda pegar den su garganta. Eichstett, koe tabata scucha toer cos for di oenda é tabata sinta, a boela lamanta i sali pafor. Un momentoe despues el a bolbé coe Hans Otto Seinfels.

— Mi ta contentoe, di por bolbé mira den bo cara, é dici di bon humor, hibando es baron na su mesa. Bai sinta net mi dilanti, afin koe mi por goza completamente di es legria. Ma hombər, no sea tan oponiente.... Kiko, na clinica bo tabata kier.... Salida en bano, mi amigoe. Bo wowonan biboe no ta falta nada. Ki ora bo a bolbé?.... Ha, awé mainta coe tren.... Bati klok, senjores. Baron Steinfels mester fortifica su interior, despues di un biaha frioe asina.

Hans Otto a cumpli coe persistencia cordial di su companjero bieuw for di su gustoe, pasobra é tabata spera di contra coe senjorita Harteneck na es ora aki cerca su tanta. Si é kier scapa for di es jobida di wega i chanza, koe sin duda mester cai riba djé, anto lo é mester combini noema coe es caso aki. Presencia di Herman Harteneck a hacié també fastioso. Es hoben cabaljero a contesta su saludo asina económico koe ta posibel.

Examinando Hans Otto su bista a bai na es reunion, koe tabata sinta na es mesa chikitoe. El a bai pa algun minuut cerca es majoor, koe tabata leza courant, koe tabata un conocir di tempoe koe é tabata na sirbisji; despues el a bolbé toema lugar dilanti Eichstett, oenda baron Berger també a bin sinta.

— Kiko es majoor dici? Eichstett a puntra hariendo. Ordinariamente é ta di genio peligroso.

— Nos tabata consideré pa un homber propio, mi kerido Eischtett, Hans Otto a respondé.

— Esai é tá. Ma é por ta masjar fastioso. Su ideal ta sirbisji i nada mas koe sirbisji.

— Pa esai bo ta cai duroe riba djé? Nos lo no por sin un gia fuerte. Si mi tabata bisti uniforme ainda, lo mi també tabata un superior fuerte pa mi companjeronan. Un disciplina fuerte i hustoe ta un bendicion pa major parti.

— Pues, Steinfels, si bo tabata „toca ainda na nos, lo bo no tabatin nada di keha. Entretantoe bo a neglicia aki coe algoe, mi kerido. Contéle di es partij, Berger. Cortesia ta cera mi boca. Despues lo mi por bini adén.

Mientra koe Berger tabata doena un relato detaljada segun invitacion di su cunjar, major parti di es hendenan a bai i pronto fuera di es tresnan ai, tabatin solamente dos oficial den sala. Herman Harteneck cerca su di dos tajor di oester i es majoor coe su courantnan.

Com mas aleuw Berger tabata jega coe su descripcion riba es paseo di sjers, mas grandi Hans Otto su atencion tabata bira. Ora porfin, koe es ritmeester a toema hiloe di es cuenta, é no a kita su bista for di djé.

— Bo ta comprendé, com rabiar mi tabata, pasobra fuera di esai, koe, segun mi sabi, koe es moza no kier a bolbé sol coe Neinstetten, mi tin di gradici cordialmente mi muger pa tal brutalidadnan asina. Mi mester a maldiciona i zundra manera un turco. Imagina bo es asuntoe, Steinfels. Cada un a diberti nan i ata ta bini awor es cabez fofo i ta hunga un wega baho coe es moza. I coe esai cos no a caba ainda! Es koe no por goberna cabai, no mester misji coe nan. Apena mi a jega na es cueba bandonar ....Nó, nó, calma bo noema, toer cos a pasa sin desgracia....Na es baranca anto, mi a haja es pober animalnan spantar contra camina, es sjers tabata boca abao i senjor Von Neinstetten tabata lora na suela den mondi.

—Sigi, sigi, Hans Otto tabata bisé. I com a keda coe senjorita Harteneck? Eichstett tabata hari pa influencia di su descripcion.

—El a cai suave riba toer es cosnan, koe e homber a jena den wagen i mes ora é tabata biboe riba pia. I es ora mi tabatin honor di toema es moza den mi wagen.

Hans Otto, koe awor tabata mira sombrío su dilanti riba mesa, a loebida koe na es último palabranan di es ritmeester, Erich Neinstetten a drenta, i cologando su jas na un kapstok, é no tabata para muchoe leuw for di nan. Aunké nan combersacion tabata na boz abao, toch Erich tabata basta acerca, koe é por a comprendé loké tabata papiar.

Eichstett, al contrario, koe tabata mira den un spiel, koe tabata cologar su dilanti, tabata observa Neinstetten masjar bon. Coe un elevacion poco di boz el tabata sigi papia:

—Koe mas aleuw por a sigi bon coe es moza, mi no por huzga, ni ta toca mi tampoco. Ma en cuantoe na brutalidad cometer na mi esposa, mi ta spera ainda un satisfaccion.

Neinstetten su cara a bira corrar. Tabata berdad també; den su disgustoe pa Erna su trato, é no a corda mas na senjora Von Eichstett. En bano el a trata for di es dia ai di obtené pordon di Erna. Dos bez caba Erna a nenga di ricibié, i es macutoe di flor,

well het lot van Ierland geweest? vraagt het christelijk-historisch orgaan, dat men waarlijk niet kan verdenken van overgroote sympathie voor dit katholieke land. En het antwoord luidt: "Aan een der grootste onrechtvaardigheden, dat de Roomsche Ieren moesten betalen voor het onderhoud der Protestantsche Staatskerk in Ierland, heeft Gladstone een einde gemaakt, maar hoeveel blijft er niet nog te herstellen over!"

Waar zulke precedenten zijn gesteld, behoeft men zelfs de oorzaken der tegenwoordige crisis in Zuid-Afrika niet te onderzoeken, om te weten aan welke zijde het recht gevonden wordt.

Een klein volk, als de Transvalers, kan er natuurlijk in 't geheel geen belang bij hebben den oorlog met het machtige Engeland te wenschen. En werkelijk hebben Paul Kruger en zijne raadslieden al 't mogelijke gedaan, wat het conflict tot een vredelievende oplossing kon brengen. Slechts hun vrijheid, hun binnenlandsche onafhankelijkheid willen zij waarborgen, en dit is hun onaantastbaar recht. De oorlog is van hun kant een strijd om de groote vraag: te zijn of niet te zijn!

Zal Engeland overwinnen? Zal het de Transvaal verpletteren, annexeeren? ...Het antwoord kan niet lang meer uitblijven. Maar zeker is, dat onrecht vroeg of laat gewroken wordt. En bovendien, de geschiedenis leert, dat niet altijd groote staten de kleine konden vernielen. Het dappere Griekenland weerstond den aanval der overmachtige Perzen, en Holland trotseerde den strijd met het de wereld beheerschende Spanje. Ook Engeland stiet reeds eenmaal het hoofd in Transvaal. Een tweede échec zou voor het rijk van "Her most gracious Majesty" de oorzaak kunnen zijn van ernstige rampen....

Mgr. M. J. NIEWINDT
en de Emancipatie der slaven.

Het is nu reeds de derde maal, dat het *Jaarlijksch verslag van het Geschied-, Taal- en Volkenkundig Genootschap* ons aangenaam komt verrassen. Het verslag op zich zelf is, in tegenstelling met den langen naam van het Genootschap, bepaald kort maar zaakrijk. Doch wat vooral het boekdeel, dat ons gewerd, aantrekkelijk maakt, zijn de Bijdragen, waaronder namen prijken als: J. H. J. HAMELBERG, A. JESURUN e. a. De Heer HAMELBERG, als onvermoeid zoeker in de Archieven, leverde ditmaal eene zeer interessante monografie van den kaper JAN ERASMUS REINING, alsmede eene geschiedenis van den slavenopstand in 1795, waarin wij tot onze groote voldoening lazen, dat al wat SIMONS vertelt van den wreeden dood des hoofdmans TOUSSAINT, naar het gebied der fabelen moet verbannen worden.— Wij zijn den Heer HAMELBERG dankbaar voor zijne belangrijke bijdragen.

Doch wat ditmaal bijzonder onze aandacht trok was het artikel des Heeren A. JESURUN over de Emancipatie der slaven op 1 Juli 1863, terecht door den schrijver *een gedenkwaardig feit* genoemd.

Lang was de voorbereiding tot dien gewichtigen stap; ontelbaar de moeilijkheden van verschillendenaard die in den weg stonden. Vele plannen werden in vroegeren en lateren tijd ingediend o. a. door JACOB LAUFFER in vereeniging met eenige andere notabelen van dit eiland den 5 Juli 1848,—door den Gouverneur van Curaçao R. H. ESSER in vereeniging met JHR. J. J. RAMMELMAN ELSEVIER, 27 Juni 1848, — door N. ANSLIJN en twee andere ingezetenen van Curaçao 26 Juli 1848, — eindelijk ook door Mgr. M. J. NIEWINDT, bisschop van Cytrum i. p. i. en Apostolisch Vicaris van Curaçao, 20 Febr. 1849.

Bij het uitspreken van dezen laatsten naam wordt in den geest der oudere bewoners van Curaçao het beeld opgeroepen van een man, die terecht als een heilige vereerd werd, een waarlijk Apostolisch man, blakend van ijver voor de eere Gods, brandend van liefde voor al zijne onderhoorigen, zelfs den geringste, in één woord de verpersoonlijking van Christelijke liefde en priesterlijken ijver. Protestanten, Joden en geloofsgenooten wedijverden met elkander, wie hem de meeste achting zouden bewijzen, en de Regeering achtte zijne adviezen hoog.

Welk was nu het gevoelen van dezen waarlijk Apostolischen man, die van 1824 - 1860 Curaçao op geestelijk gebied bestuurde, met betrekking tot de emancipatie der slaven? Wij zijn den Heer A. JESURUN hoogst dankbaar voor de eerlijke, onpartijdige wijze, waarop hij feiten en documenten mededeelt, zonder ze ten behoeve van een bepaald doel af te knotten of te verminken. Het is een veeg teeken des tijds, dat wij ons tot deze dankbetuiging verplicht voelen. Dat iemand die over geschiedenis schrijft eerlijk en onpartijdig is, moest eigenlijk van zelf spreken. (1)

(1) De Heer J. houde ons deze opmerking ten goede: zij slaat geenszins op ZEd.

Het antwoord op bovengestelde vraag luide dan: Mgr. NIEWINDT verre van op de emancipatie tegen te zijn, was er integendeel zoo sterk mogelijk vóór; maar vreesde, dat de slaven nog niet genoegzaam waren voorbereid om hunne vrijheid te genieten en te gebruiken en ZDH. riep dan ook dringend de hulp der hooge regeering in, opdat men hem zou helpen de slaven vóór te bereiden door godsdienstig en gewoon onderwijs. De vrijheid toch is gelijk aan een zwaard of vuurwapen, dat gevaarlijk is voor allen en wel het meest voor den drager zelf, zoo men het niet voor af heeft leeren hanteeren (*Zie den brief van* MGR. NIEWINDT *aan* MGR. BARON VAN WIJKERSLOOTH *gedagteekend* 8 *Jan.* 1850 *en berustend in het archief van het Vicariaat alhier*).

Het rapport der Regeeringscommissie, door KONING WILLEM III bij besluit van 29 Nov. 1853 No 66 ingesteld, bespreekt het plan van Mgr. VAN NIEWINDT als volgt:

„Een vierde plan van emancipatie der slaven op Curaçao, Bonaire en Aruba was vervat in eenen brief van den heer *M. J. Niewindt*, bischod van Cytrum i. p. i. en apostolisch vicaris van Curaçao, aan den baron *van Wijkerslooth*, bisschop van Curium, en bezorger der Indische zendelingen, gedagteekend Curacao 20 February 1849, welke brief door laatstgenoemden met een begeleidend schrijven van 26 April 1849 den Minister van Kolonien ter lezing werd aangeboden.

„Na zijne meening te hebben ontwikkeld, dat de slaven nog niet rijp zijn voor het genot der vrijheid, en daartoe door Godsdienstig onderwijs moeten voorbereid worden, vervolgde de heer *Niewindt*:

„Ik voeg hierbij nog eenige punten omtrent de emancipatie der slaven welke men om verschillende moeielijkheden nog niet durft entameren, en wel bijzonderlijk, indien ik mij niet vergis, wegens de te geven indemnisatie aan de eigenaars der slaven.

„Mij dunkt veel verzachting kan hierin worden toegebragt, om ten minste de algemeene emancipatie der slaven alhier voortebereiden." Zie hier eenige punten.

1°. „Het Gouvernement moet het voorbeeld geven; het bezit hier nog „vijf á zes honderd slaven, aan „deze moet de vrijheid gegeven.

2°. „Het Gouvernement moet een besluit nemen, waarbij alle kinde„ren, die uit een slavin geboren „worden, van dit oogenblik af „vrij zijn.

3°. „Het Gouvernement, wel verre „van voor de vrijstelling van eenen „slaaf, zooals nu plaats heeft, voor „leges, zegels enz. geld te ne„men, moet de brieven van vrij„dom geheel gratis afgeven.

4°. „Het Gouvernement moet voor „eenen in vrijheid gestelden slaaf „geen borgtogt vorderen, maar in„tegendeel de emancipatie op alle „mogelijke wijzen bevorderen.

5°. „Er moet evenals de General *van* „*den Bosch* in 1828 te Bonaire ten „opzigte der landsslaven gedaan „heeft, eene zekere tax worden „vastgesteld, van welke het ma„ximum de som van ƒ 400.— niet „moet te boven gaan, zoodat een „slaaf of slavin, naar gelang van „hunnen ouderdom een zekeren „prijs aan hunne meesters gevende, „*moet* vrij zijn.

„Hieruit zal volgen dat vele slaven, „uit hunne eigen bespaarde pennin„gen of door hulp van bloedverwanten „ten of vrienden, zich zelven zullen „vrijkoopen; anderen zullen hunnen „ijver verdubbelen, om door mid„del van hunnen arbeid de som, die „tot hunnen vrijdom gevorderd wordt, „te erlangen; bij verre de meesten zal „dit een geest van arbeidzaamheid op„wekken, die niet anders dan gunstige „resultaten, ook na hunnen verkregenen „vrijdom, kan opleveren. Zij die hierin „geen belang stellen en liever traag „willen achterblijven, deze — en hun „getal zal zeker niet groot zijn —zul„len dan in den slavenstand blijven, „en zij zullen misschien ook om hunne „luiheid en weinig menschelijk ge„voel niets beters verdienen.

„*Bij de eventueele algemeene emancipatie* „*na eenige jaren*, zal alzoo het klein ge„tal der nog existerende slaven zeer „gemakkelijk aan hunne meesters ver„goed kunnen worden. Intusschen kun„nen de meesters wier slaven zich zel„ven hebben vrijgekocht, niet billijker„wijze over ondergaan onregt of verlies „klagen.

Noch het plan der Heeren LAUFFER c. s., — noch dat van Gouverneur ESSER, noch dat der anderen maakte, zoo zegt het officieele rapport, bij de Regeering een bepaald punt van overweging uit. Nochthans men werkte, ofschoon men het niet erkende, toch in de richting door Mgr. NIEWINDT aangegeven. Althans, zoo zegt de Staatscommissie in 1853, de toestand der slavenbevolking van Curaçao, was over het algemeen zeer aanmerkelijk verbeterd en grove misbruiken behooren tot de uitzonderingen; welke woorden een onmiskenbaren lof bevatten aan het adres van meesters en slaven beiden.

Toch concludeerde ook in 1853 de Staatscommissie nog niet tot onmiddelijke vrijmaking. Wel stelde zij voor: *opheffing van het meesterschap;*

---

koe el a manda ta para ainda coe su tarheta sin ningun hende a toca coe né.

Herman a moenstré mas koe ta di mester, koe é mes a cera un strop na su garganta. Duranti henter anochi, koe el a pasa sin droemi, el a entregá na es rabia sin midir contra baron Steinfels, i es rabia ai a bolbé presenta trobé awor koe é ta mira es hombér, koe é ta odia su dilanti. Su wowonan tabata brilja ominiosamente. Descuidado el a camna bini adilanti.

—Buenos dias, senjores, é dici, haciendo un compliment.

Berger a respondé es saludo cortésmente, Steinfels a lamanta stijf, Eichstett sosegada coe su elleboog riba mesa, halando su mustasji largoe a keda sin respondé i mira net su dilanti.

Neinstetten a hala tras, ma despues é dici coe un harimentoe corticoe:

—Ta parcé, koe mi ta pretoe den boso coerazon pa motiboe di loké mi a haci inocentemente. Sea asina bon di disculpa mi cerca senjora Von Eichstett, senjor ritmeester.

—Mi no por bisa, koe mi tin coestumber di tendé papia di mi esposa di es manera ai; asina el a respondé lacónicamente. I también mi no ta haja es lugar aki ni tempoe tampoco propio pa es pidimentoe necesario ai di pordon.

Von Eichstett a kita su elleboog for di riba mesa i el a doena mitar buelta na Neinstetten. Coe frialdad é tabata ripara es homber koe tabata para banda di djé; Steinfels a hiza wowo serio ta mira Neinstetten, mientra Berger apena por a sofoca su harimentoe pa es castigoe merecido.

Mas i mas rabia tabata crecé den Neinstetten.

—Mi no ta acepta sorto di reproche asina, senjor ritmeester, é dici. Bo tono i bo manera no ta na mi gustoe. Mi no por bisa otro manera, sino mi ta haja koe bo ta comporta bo arrogante.

Eichstett a bira trankilamente i el a haci un senjal significativamente coe su cunjar.

Entretantoe Neinstetten no por a dominé mas. Es ocasion tan deseada, koe lo é por ofendé su rival, parcé a jega. E tabata mira Hans Otto coe un bista despreciabel i dici coe né.

—Mi tin di bisa, baron Steinfels na es ocasion aki també, koe pa mi é ta sinbergüenza.

Mes ora el a cohé su jas na kapstok i el a sali.

Despues di su palabranan a sigi un silencio general. Awor Eichstett a lamanta para i dici coe su cunjar:

—Lo bo regla es asuntoe ai pa mi, no ta berdad, Berger? Exigi explicacion satisfactoria. Den otro caso bo sabi kiko bo tin di haci.

Hans Otto a keda sinta. Su manoe drechi, koe tabata riba mesa tabata abri i cera coe violencia. El a bira pálida i tabata cera su wowo manera é tabatin un dolor profundo.

Es majoor, koe no por a larga di tendé es palabranan, a jega awor mas acerca i dici coe un boz duroe:

—Mi ta suplica bo, di por disponé di mi, companjero.

Hans Otto a lamanta awor i el a respondé suave ma firme:

—Mi ta muy gradecido pa bo ofrecementoe, senjor majoor.

—Kiko! Lo bo desafia es senjor Von Neinstetten? Aki ta es ritmeester Von Eichstett tin derechi; té despues anto ta toca bo. Mi ta comprendé bo podiser robes? es majoor tabata puntra dudoso.

Senjor Von Eichstett a cendé trankilamente un sigar. E tabata keré imposibel, koe Steinfels por doena un otro respondi coe afirmativa. Riba cara di Herman Harteneck al contrario, koe a tendé sosegadamente henter curso di es combersacion, a parcé un expresion stranjo, sperando, el a zak su cabez padilanti.

Haciendo un compliment Steinfels dici clar, firme i trankil:

—Mi ta repiti mi gradicimentoe pa es ofrecementoe di companjero, ma mi no ta na idea di acepté.

Wowonan di es majoor tabata manera nan tabata bai sali, su spantoe tabata incomparablemente grandi. Kiko, Steinfels un di mehor, koe tabata di su regiment, lo no por tin es idea increibel i loco di larga es ofensa ai lora cai for di su curpa? Un cos asina ta henteramente imaginabel, henteramente incompatibel coe honor militar.

Es majoor a cohé petji i handschoen el a tira un bista riba es courant, koe el a coeminza leza i el a sali for di es cuarto sagudiendo cabez.

Es ritmeester Eichstett a spanta pa es palabranan di su amigoe, manera koe ta un bala el a haja. El a doena algun paso cerca Steinfels i el a hiza su manoe den un senjal manera negativa.

Despues mes ketoe, koe es majoor el a cohé su sabla for di un hoeki, mientra é dici coe un boz fuerte:

—Leitenant Harteneck, mi ta desea koe loké a socedé aki lo no ta papiar.

Despues el a bai afor haciendo un senjal coe Steinfels i Berger.

El a keda para afor ta mira Hans Otto serio den su cara i dici:

—Steinfels....mi companjero bieuw i bon, realmente asina mester ta?

—Mi no por di otro manera, tabata Hans Otto su respondi.

Despues di a pensa poco es ritmeester a sigi:

—Ta imposibel, nos mester haja un salida. Lo bo ta na cas pa cinc'or, Steinfels?

Es oficial Von Harteneck a tendé es palabranan di su gefe di escadron coe e debido respet; ma asina koe porta a cera nan trás, un sonrisa di satisfaccion a presenta riba su cara. I en berdad a bini un auxilio inesperada. Si Steinfels no desafié, anto di mas grandi obstáculo pa suplica di Neinstetten pa manoe di su roeman ta kitar for di camina. Erna Von Harteneck lo no tin gustoe pesai é tabata conocé masjar bon — di bira muger di un homber, koe hendenan di su estado ta evité. I koe su tata lo doena consentimentoe pa un casamentoe asina, lo ta imposibel.

Es oficial a caba di comé i despues koe el a regla su curpa den spiel, el a bisti su petji i el a sali liger afor.

—Lo mi someté mi noema na circunstancia, é tabata papia coe orguljo, i soporta es palabranan di e ritmeester,

(E ta sigi)

d. w. z. de Staat alleen zou slaven mogen hebben, om ze later *geleidelijk* vrij te verklaren. De Commissie sprak naar geweten en overtuiging hare meening uit, en niemand zal het in de gedachte komen, haar daarvan een verwijt te maken.

Het is gemakkelijk, wetten en voorschriften te decreteeren, als men niet behoeft te letten op de gevolgen; doch de wijsheid en voorzichtigheid, die men het recht heeft in een wetgever te eischen, vorderen, dat de wetgever alles voorzie, en zoo mogelijk de kwade gevolgen voorkome.

Dàt, alsmede de financieele zijde van het vraagstuk, was de oorzaak van het lange talmen der regeering.

Hoe men er ooit aan gedacht kan hebben, Mgr. NIEWINDT een verwijt te maken van zijn advies en zoo de nagedachtenis te onteeren van misschien den waardigsten man, dien Curaçao ooit gedragen heeft, zie, daar kan een eerlijk hart geen hoogte van krijgen.

Alleen reeds zijn Bisschoppelijk karakter, zijn oprecht Christelijk gemoed blijft ons borg, dat hij de slavernij betreurde; maar evenals men een uitgehongerde, die dagen en dagen lang spijzen derfde, niet in eens overlaadt met krachtig voedsel, maar langzamerhand, met beetjes gewonen kost leert verdragen, zoo wilde hij niet in eens, maar langzamerhand den slaaf zijne vrijheid leeren gebruiken. Overlading is voor een uitgehongerde maag gelijk aan ziekte of dood; onmiddelijke emancipatie zou gelijk gestaan hebben met brooddronkenheid, wanorde en "al den aankleve van dien".

Dat men den invloed der toenmalige R. K. Geestelijkheid apprecieerde, bleek wel, toen eindelijk in 1863 de 1ste Juli aanbrak. Het besluit tot emancipatie was genomen: doch de toenmalige Gouverneur CROL, durfde ze niet afkondigen, tenzij na uitdrukkelijke belofte der R. K. Geestelijkheid in de stad en al de buitendistricten, dat zij het burgerlijk gezag zoude helpen in het bewaren der orde; hetwelk zij dan ook deed op zulk eene wijze, dat zij daarvoor den dank inoogste van Bestuur en Ingezetenen zoo Katholieken als Israelieten en Protestanten. De afkondiging had op Otrabanda plaats onder de Pontificale Hoogmis, waarbij ook de Gouverneur CROL, ofschoon Protestant tegenwoordig was met alle notabelen van het eiland.

Wij eindigen met de woorden des Heeren A. JESURUN: "Ter eere der vrijgemaakten dient gemeld, dat zij zich de hun geschonken vrijheid ten volle waardig hebben getoond. Rust en orde werden hier door hen nimmer verstoord."

Zou dit ook het geval geweest zijn, zoo men te hooi en te gras, zonder voorbereiding, de slaven hadde vrijverklaard? Wellicht ware dan Curaçao een *Haiti* of *Santo Domingo* geworden.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Havennieuws.

Maandag jl. viel hier binnen het Duitsche opleidingsschip *Stosch*, Commandant EHRLICH. Het schip heeft stoom- en zeilvermogen, meet 2800 ton en heeft 21 stukken geschut met eene bemanning van 455 koppen, waarbij 40 adelborsten of zeekadetten ter opleiding. De gebruikelijke saluutschoten tusschen schip en haven werden gewisseld. Het plan bestaat tot Maandag 27 November, in onze haven te blijven. Van wege den Hooged. Gestr. Heer Gouverneur en den Commandant van H. Ms. *Sommelsdijk* zijn den duitschen officieren talrijke beleefdheden bewezen, bestaande in rijtoeren en diners, welke vanwege de Duitschers niet onbeantwoord zijn gelaten.

Men zegt, dat in Januari a. s. het Duitsche oorlogsschip *Moltke* hier verwacht kan worden.

***

Gisteren Vrijdag, viel hier het Amerikaansche stoomschip *Detroit*, Kapitein HEMPHIL, binnen. Bijna eene maand geleden bezocht ditzelfde schip onze haven.

***

Zaterdagmorgen verliet H. Ms. *Sommelsdijk* onze haven, om de Bovenwindsche eilanden te bezoeken en daarna te Martinique of St. Thomas te dokken.

Naar wij vernemen, maakt ook de Heer M. J. SELHORST, Directeur van Openbare Werken alhier, de reis mede.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Carmen Amburge, Perinita Boleta, Agustín Díaz B., José Gelderen, Correa Hermanos & Co., Macemiliano Ogenio, Dujeni Schotborg.

Onderwijs.

Verleden Zaterdag legde de Heer J. H. P. SCHRILS, kweekeling aan de Openbare School alhier, zijn examen af als onderwijzer in de Ned. Taal, enz. en wel met het gunstigste gevolg.

Ongelukken.

Verleden Dinsdag zat 's avonds een man te visschen bij een der pontons der Emmabrug. Of een groote visch hem meesleepte, of eene duizeling hem beving, of wat de oorzaak was, dat hij te water geraakte, zal wel nooit opgehelderd worden. Zeker is het, dat hij na opgehaald te zijn, eenige oogenblikken later overleed, ofschoon hij bij zijne ophaling nog leefde.

Muziekuitvoering.

Woensdag 22 November gaven de Weesjongens van Santa Rosa eene muziekuitvoering in de kiosk voor het Gouvernements-huis. Eene buitengewoon talrijke menigte wemelde rondom de kiosk en de uitbundige en geestdriftige toejuichingen, die elk nummer volgden, pleitten voor het uitstekende van het spel der weezen en voor den goeden smaak van het publiek. Het geheele program werd onberispelijk afgespeeld onder de bekwame leiding van den Directeur, de Eerw. Heer MONACO, die èn publiek èn kunstkenners wederom ten zeerste aan zich verplicht heeft. Dankbaar werd door het publiek de toegift ontvangen in den vorm van een nummer, dat niet op het program vermeld stond. Wij zijn er zeker van de tolk te zijn van het algemeene gevoelen als wij den weezen toeroepen: Tot spoedig wederzien!

Politiezaken.

Er is in den nacht van Dinsdag op Woensdag ingebroken in het pakhuis van den Heer J. DE LEON alhier. Men spreekt van een bedrag van *f.* 600 dat vermist wordt, alsmede van een gouden horloge ter waarde van *f.* 200. Ook werden eenige blikjes eetwaren de eer waardig gekeurd van meegenomen te worden.

Een mededeeling.

Wij stellen ons voor om op de zaak van de Emancipatie der slaven en het werken van Mgr. NIEWINDT terug te komen. Er staan ons brieven van dezen eminenten volksvriend ten dienste, die duidelijk aantoonen, wat hij voor de slaven en hunne vrijmaking gedaan heeft o. a. een uitvoerigen brief van ZDH. aan den toenmaligen Minister van Koloniën, van 17 Juli 1848,—aan ZEx. den Apost. Internuntius BELGRADO te 's Gravenhage, van 7 Juli 1849,—aan Mgr. BARON DE WIJKERSLOOTH, van 8 Jan. 1850—aan Mr. J. L. A. LUYBEN, lid der Tweede Kamer, enz. Wij hopen daaruit eenige belangrijke fragmenten mede te deelen in een der volgende nummers.

Venezuela.

Aangaande den toestand in deze republiek vloeien de berichten schaarsch. Men hult zich daar liefst in een geheimzinnig duister. Het heet, dat HERNANDEZ (MOCHO) tweemaal verslagen, doch nog altijd niet gevat is. Nu, zoolang dit laatste niet plaats heeft, is er geen rust denkbaar.

Een kort geleden gepubliceerde circulaire van Generaal CASTRO aan zijne onderhebbende chefs, werpt een eigenaardig licht op dezer waarheidsliefde. Hij drukt hun op het hart toch vooral in hunne rapporten de waarheid te zeggen, en niet te overdrijven; want dat schaadt den ernst en de waarde van officieele stukken.—Die den schoen past, enz.

Ingezonden Mededeelingen.

—o—

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnífico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3. rue Seguier.—Paris.

BUITENLAND.

Rome. — Een der plannen van het Romeinsche Comité voor de plechtige hulde aan Jesus Christus, den Verlosser, en zijn doorluchtigen Plaatsvervanger bij het einde der 19e. en het begin der 20ste eeuw is, een monument op te richten voor den Verlosser op 19 groote bergen van Italië van af de Alpen tot aan het Madonnagebergte, ter herinnering aan de 19 eeuwen der verlossing. Die monumenten zullen denkelijk bestaan in groote metalen standbeelden, geheel verguld, den Verlosser van het menschdom voorstellend. Verscheiden provinciale afdeelingen van het comité hebben met geestdrift de zaak ter hand genomen. Zoo heeft bv. het comité van Maranola besloten haar beeld op te richten op den Mont-Albino, vanwaar het de geheele golf van Gaeta zal beheerschen. Ook de comité's van Nuero in Sardinie en Calbasinetta in Sicilië zijn tot de uitvoering besloten. (*Cath. News. Trin.*)

—De Paus is op een leeftijd gekomen, waarop men de zaken kalm opneemt, zelfs de berichten over zijn aanstaand einde. Niet lang geleden moest ZH. zijne gewone audienties voor een dag onderbreken, en natuurlijk, het koor van aanstaandeinde-profeten viel in. Daags daarna, sprekend met een zijner Secretarissen, zeide ZH. lachend. "Wel, ik "ben zeker weer, zooals gewoonlijk, "den dood nabij....in de Pers? Neem "die en die courant eens even (en ZH. noemde een der meest anticlericale organen). Ik wil mij zelven kennen "van elk standpunt uit!"

Frankrijk. — In verband met de vervolging van den godsdienst, die in Frankrijk op 't getouw is gezet, publiceert de *Revue des deux Mondes* een merkwaardig artikel van Madame Massieu over Engelsch Burma, welk artikel de *Verité* terecht aanbeveelt in de aandacht der bewindvoerders in Frankrijk. Madame Massieu toont aan, dat Mgr. Brigandet en zijne Missionarissen zeer hoog staan aangeschreven bij het Engelsch Gouvernement, hetwelk aan hunne scholen dezelfde gunsten en voorrechten geeft als aan die der Protestanten. Een der Engelsche hoofd-ambtenaren van Burma, ofschoon Protestant, verklaarde, zooals Madame Massieu verzekert: "Als Engeland zulke Missionarissen had, was weldra de heele wereld Engelsch." En in Frankrijk zet men ze aan de deur!

Engeland.—Minister Chamberlain heeft aan den Londenschen correspondent der New-yorksche *Tribune* een schrijven gericht, waarin hij zijn dank betuigt voor Amerika's welwillende houding tegenover Engelands rechtvaardige en wijze politiek in zake Transvaal!

Chamberlain stelt de motieven van Engelands inmenging in Transvaals binnenlandsche aangelegenheden op één lijn met de weigering der Amerikanen, om het wanbestuur der Spanjaarden op Cuba te dulden.

Deze vergelijking karakteriseert de "wijze" en "rechtvaardige" politiek van Engeland tegenover Transvaal op treffende wijze.

— De gemiddelde leeftijd van de Britsche soldaten in Natal is 17 jaar. Zou het niet wreed zijn, op zulke kinderen te schieten? vraagt de "Volksstem."

—Eenige mijnwerkers uit Johannesburg zijn te Plymouth aangekomen en onmiddelijk over den toestand geïnterviewd en over den oorlog.

Den oorlog noemden zij een beraamd plannetje. "Men laat ons kiesrecht vragen, waaraan wij geen behoefte hebben. Men laat duizenden arme drommels teekenen, die een geweer vragen en er zich nooit van zullen bedienen. Men heeft gebreken ontdekt, waaraan wij nog nooit geleden hebben.

Wij zijn naar de Transvaal gegaan om geld te verdienen. Iedereen heeft het er verdiend. Daar wij niet ons gansche leven in de Transvaal wilden blijven, hebben wij ons om politieke rechten wei-

nig bekommerd. Niet ter wille van ons zal men oorlog maken, maar ter wille van de grooten, die het gansche land willen hebben."

Ver. Staten. — De *New-York Herald* deelt mede, dat aan Generaal Otis bevelen gegeven zijn, om de Amerikaansche troepen alle Katholieken kerken te doen verlaten, welke op de Philippijnen door die troepen bezet zijn. Kardinaal Gibbons bezocht kort geleden President Mc. Kinley en legde hem een rapport voor over ontheiliging van kerken, altaren, gewaden en H. Vaten door Amerikaansche soldaten. De President heeft aan Generaal Otis de strengste bevelen gegeven, om zulke heiligschennissen tegen te gaan.

Van den toestand op de Philippijnen kan sinds maanden niets anders gezegd worden dan: "Ze zijn verkocht, maar niet geleverd." En dat leveren zal meer kosten dan het koopen.

Transvaal. — Eindelijk heeft het zich bevestigd, dat Ladysmith door de Boeren is ingenomen. Bijzonderheden ontbreken nog; maar men schrijft de inname vooral toe aan de slechte discipline onder de Engelsche troepen, die zich zelf aan muiterij moeten schuldig gemaakt hebben, terwijl de Boeren de stad al nauwer omknelden en fel beschoten.

— *Hoe is het toch mogelijk?* Men herinnert zich wellicht, tot welke schandalen verleden jaar de levering van verduurzaamd vleesch aan het Amerikaansche leger op Cuba heeft aanleiding gegeven. Er zijn leveranciers geweest, die de soldaten eenvoudig vergiftigd hebben, niet meer, niets minder, met hun "gebalsemd vleesch." Nu heeft de Engelsche Regeering in datzelfde Amerika, als blijk van sympathie, eenige honderdduizenden blikken vleesch besteld ten behoeve van 't Engelsche leger in de Kaapkolonie. En wat blijkt nu? Dat men reeds honderden blikken onderweg van Amerika naar Kaapstad over boord heeft moeten gooien als totaal bedorven. Men oordeele dus over de rest. En daarmede moet de arme soldaat zich voeden! Daar zullen er misschien meer door vallen dan door de kogels der Boeren. Van z'n vrienden moet men het hebben!

ADVERTENTIEN.